

Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Juni 1998

NR. 2 - 58. ÅRGANG

Foto: Fedrelandsvennen. IKFF-medlem i Grimstad Margit Furholt Eikenes.

~ Innhold ~

Menneskerettighetene 50 år side 4	IKFF-landsmøte 1998 i Sandnesside 9
Barnarbeid side 6	Militære miljø-ødeleggelser - forskjell på Nord og Sør side 14
Kvinnesamarbeid mellom Sør og Nord side 7	Avtale mellom det internasjonale atomenergibyrådet og side 15
Verdens ledende kvinneaktivist - Bella Abzug er død side 8	Verdens helseorganisasjon Indias svik mot Gandhi side 16

Kari Løchen

ganger ble norske soldater reddet av amerikanske styrker i Bosnia. «Uten amerikanernes teknologiske støtte til å bygge opp en god og rettferdig verden. En høyt plassert kilde i Hæren i Nord-Norge forteller at Sjøforsvaret, Hæren og Luftvåpenet overhodet ikke er samkjørt, og at de kun ser på hva de selv trenger av penger for å slippe å redusere aktivitetene. Nytenkning og samarbeid på tvers av avdelingene er mangelfullt. Han sier videre at Departementet ikke har nok kunnskaper og at forvaltningen derfor baseres på hva de ulike våpengerter legger frem av ideer og planer. Og milliardene fortsette å rulle
Til slutt vil jeg referere noen uttalelser av adm. dir ved Forsvarets Forskningsinstitutt, Holme, som kan komme til å berøre vår situasjon. Han sa bl.a. at en krig ikke behøvede å bli ukjent med tradisjonelle våpen. En potensiell fiende behøvede ikke nødven- digvis å være et annet land, men kunne f.eks være en eller annen form for organisasjon. Vitale funksjoner i et land kunne lammes fullstendig gjennom Internet. Han advarte derfor mot sivile organisasjoner som driver samfunnskritisk virksomhet og anbefaler at man burde vurdere å pålegge krav til sikkerhet overfor slike organisasjoner.
Det vi legger i begrep som etikk og god, gammeldags sømmelighet, må ha et annet innhold for mennesker med tilhørighet i det militære system.

LANDSLIEDER HAR ORDET Og milliardene ruller

Vi ønsker ikke at norske ungdommer skal læres opp til å ta liv. Hvert år innkalles hundrevis av rekrutter for bl.a. nettopp å lære dette. Hva vil en slik trening komme til å bety for ungdommens respekt for liv og menneskeverd? ATPå til får de en velsignelse av feltpresten med på veien.
Vi ønsker at den prosentdel av vår skatt som går til Forsvaret, isteden skal gå til en «Fredsskat», og det arbeider vi og mange med oss rundt i verden, for. Det er en lang og møysommelig vei vi må gå, mot en verden uten soldater, masseødeleggelsesvåpen og den enorme militærmakten. Vårt mål er langsiktig, og underveis må vi holde oss å jour med forsvarspolitikk og Forsvarets planlegging og aktiviteter som i innværende år koster oss 23,8 milliarder kroner.
(Mer om dette annenssteds i Fred og Frihet).
Dette er uhorvelig mange penger. Derfor er det interessant å lese i Teknisk Ukeblads marsnummer, at forskere og «anonyme» offiserer (vil ikke stå frem offentlig) hevder at trass i denne pengestømmen sakter Forsvaret akterut i forhold til andre land.
I en artikkel i Norsk Militært Tidsskrift i slutten av 1997 fastslår NUPi-forsker Iver B. Neumann, (nå rådgiver i UD) og forsker Ståle Ulriksen ved NUPi at vi med den nåværende politikken får et langt mindre effektivt forsvaret, og at pengene kastes bort på gale nyanskarftelser og utdanning av soldater som ikke trengs i forsvarsstrukturen. De mener at Norge må satse på mer moderne teknologi og fjerne eller redusere vernepolitikken. De nevner eksempler på hvorledes moderne våpen og en styrke på 300 mann kan erstatte en brigade på 6000 mann, eller 400-500 mann kan erstatte en brigade på 5000. På grunn av de høye krav til utdanning av soldater for at de skal få kompetanse til å betjene den nye teknologien, vil denne opplæring bli dyr. Derfor mener de at løsning- en kan være en større grad av vervede soldater. Begge mener at det kan være rett og slett uforvarslig å sende vernepolitiske soldater til fredsbevarende oppdrag i utlandet, fordi de ikke har god utdanning. Flere

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)
Norsk seksjon av:
Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)
Grünlagt i Haag 1915

Fred og Frihet

Utgiver: Internasjonalt Kvinneliga for Fred og Frihet. Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Redaksjon: Landsstyret

Trykkeri og sats: WEBERGS Hurtigtrykkeri & Idéloft, Oslo.

Redaksjonen avsluttet 15. mai 1998.

LEDER

Når du leser dette håper vi avtalen om forbud mot landminer er ratifisert i Stortinget. Regjeringen har lovet at den skal ratifiseres i våresesjonen.

Avtalen ble undertegnet av 122 land i Ottawa i desember ifjor etter flere års intenst arbeid fra Den internasjonale Kampanjen mot Landminer (ICBL). Her deltok en rekke humanitære organisasjoner, de såkalte NGOer (Non-Governmental Organizations), og fredsprisen for 1997 ble gitt til kampanjen og Jody Williams. Det var en seier for kampanjen, og den har nå flyttet sitt hovedkvarter til Oslo, i Norsk Folkehjelps lokaler.

Utenriksdepartementet bevilget i 1997 120 millioner dollar over 5 år til minerydding og kampanjens arbeid og til rehabilitering av mineofre, proteseverksteder o.a. er det bevilget 30 millioner dollar til Røde Kors internasjonalt og nasjonalt. Det er derfor viktig å komme i gang med arbeidet i de 60 land hvor minene ligger og venter på sine ofre. Årlig blir over 30.000 mennesker drept eller lemlestet i mineulykker. 110 millioner miner er masse-mord i sakte film. Ett kilos trykk er nok til å utløse sprengstoffet!

I Kambodsja gjeter barna kyr fra de er fem-seks år gamle. De fleste barnedødsfall blir aldri rapportert. 85% av barneofrene dør før de kommer til sykehus. 10 land har ifølge kampanjen allerede ratifi-

sert avtalen, og det ventes at de nordiske land (Finland har ikke undertegnet avtalen) vil gjøre det innen sommeren. Sverige foreslår en ny lov som vil kriminalisere bruk, eksport, lagring osv. av antipersonellminer med en strafferamme på fra 4-10 år.

Men vi har også miner her i landet, de amerikanske som ligger i forhåndslagrene. Disse minene må ut av Norge som følge av avtalen, uttaler Svein Henriksen, talsmann for den norske kampanjen. USA er imot dette og truer med å fjerne alle sine våpen. Kanskje det ikke var så dumt? Så har vi våre egne miner, hvor forsvaret har lovet tidligere forsvarsminister Kosmo å fjerne "snubletrådene" for å gjøre dem mer uskyldige!

Våpenindustrien tjener ofte dobbelt opp på mineproduksjon. Først selges minene, deretter får mange av de samme selskapene i oppdrag å fjerne minene. Flere mineprodusenter går nå i bresjen for å øke mineryddingsarbeidet i verden og får dermed både ekstra inntekter og PR for veldedighet. Dette er et dilemma for verdenssamfunnet.

Norske organisasjoner har stått i spissen for å få til forbud mot landminer, og det vil være en skam om vi ikke klarer å følge opp med ratifisering og fjerning av de minene vi har i landet.

Deadline for nr. 3/98: 20. august

Menneskerettighetene

~ 50 år ~

UNIVERSAL MENSJESKERETTIGHETS-
ERKLÆRING 50 ÅR

Det er i dag forutlignende bevis over hele verden på overgrep mot menneskerettighetene. En får en følelse av resignasjon når en står overfor de talløse grusomheter, voldelige konflikter og de små forventninger de har som nektes mat, rent vann, hushvære, utdanning, sysselsetting, helsevesen osv. Markeringen av at det er 50 år siden menneskerettighetserklæringen så dagens lys, gir anledning for WILPF til å se på vårt fredsarbeid fra menneskerettighets synspunkt. Den voksende militarisering av vårt samfunn er en voldsom hindring for realisering av menneskerettigheter. Våpenproduksjon og militæraktiviteter gir både direkte og indirekte har de støt mot menneskerettighetene. Under krig og voldskonflikter ser vi at alle menneskerettigheter garantert av de internasjonale bestemmelsene og forsamlinger er på sammenbruddets rand. En sund sikkerhetspolitikk krever at alle som er en integrert del av utvikling og fred, er garantert menneskerettigheter uavhengig av kjønn, rase eller religion. Fremme og beskyttelse av menneskerettighetene er avgjørende for konflikttorebygging og fredsbygging. Mangel på aktelse for menneskerettighetene og grunnleggende frihet for individer, grupper eller hele folk er ikke bare en tragedie for de som er direkte berørt, men også den viktigste grunn til voldelig konflikt innen og mellom nasjonene. Det kan ikke bli noen varig sikkerhet eller økonomisk og sosial fremgang uten respekt for menneskerettighetene. WILPF understreker sammenhengten mellom fire deler av menneskerettighetene - politiske og borgerlige rettigheter, sosiale og kulturelle rettigheter, retten til utvikling og retten til fred. Betydningen av menneskerettigheter må regnes med når vi tar bestemmelsene angående økonomiske og sosiale programmer, og en må ta mye større hensyn til iverksettning av økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter. Ved WILPFs internasjonale kongress i Baltimore i juli skal vi diskutere dynamikken i globaliseringsprosessen og hvordan de virker for alle menneskerettigheter. WILPF arbeider fortløpende med FN i Genève hvor det meste av FNs menneskerettighetsmøter finner sted. Vårt menneskerettighetsarbeid fokuserer på noen få kjernearbeider i samarbeid med vår ekspertise - konflikt og militarisering, rasisme, kjønnsrelatert vold og kampen for å forandre den systematiske urettferdigheten i verdens økonomiske system. En viktig del av dette arbeidet er å sikre intergrering av hovedsakene i alle kvinners rettigheter ved alle områder på FNs dagsorden. Vi opprettholder tett kontakt med Høykommissæren for menneskerettigheter, deltar i menneskerettighetsmøter, skaffer tilveie informasjon, fordømmer voldshandlinger og har kontakt med regjeringsdelegatene. De siste tre årene har vi tilbudt et vellykket kurs om menneskerettigheter for grastrokvinner for å sette dem i stand til å utvikle en grunnleggende forståelse av internasjonal menneskerettighetslov, en politisk analyse av menneskerettigheter og en ledertatelig strategi for pågående virksomhet på lokalplanet etter opplæringsprogrammer. Vi oppmuntrer dere til å delta i de mange aktiviteter som vil finne sted i løpet av 50-årsfeiringen i deres eget lokalsamfunn. Vi må ikke undervurdere den virkning den universelle deklarasjonen har utvirket ved å sette mål for beskyttelse av menneskerettigheter ved alle områder av menneskelig verdighet ved alle områder av menneskers liv. Den universelle deklarasjonen hører til vår alminnelige kulturarv med universell relevans og gyldighet for alle folk og nasjoner.

Oversett fra Barbara Lochbihlers
leder i International Peace Upåret
for februar 1998. SIA

GLOBAL
KAMPANJE

Center for Women's Global Leadership har lansert en internasjonal kampanje for å "feire og kreve kvinners menneskerettigheter". Over 100 organisasjoner verden over har sluttet seg til kampanjen. Den vil pågå hele 1998 og avsluttes med et større arrangement 10. desember i forbindelse med FNs generalforsamling som vil ha en plenumsdebatt i anledning 50-årsjubileet for FNs Menneskerettighetserklæring.

Kampanjen har to hovedmål:

1. spre materiale og informasjon som kan engasjere publikum i dialog og bevisstgjøring om kvinners menneskerettigheter;
 2. holde regjeringer og FN ansvarlig for å vise respekt og for å beskytte menneskerettighetene til kvinner i alle kulturer og regioner.
- I forbindelse med den årlige "16 dagers aktivisme mot vold mot kvinner" (25. november til 10. desember) vil kampanjen belyse den rolle kvinner på grastrota spiller i kampen mot vold, som forvarere av menneskerettigheter. Kampanjen har en Take Action Kit - en aksjonspakke som består av bakgrunnsinformasjon, postkort, plakat og forslag til en rekke lokale aktiviteter.

Internasjonal kvinnedag for fred og nedrustning

På begynnelsen av 1980-tallet samlet kvinnaktivister i Europa seg 24. mai for å protestere mot krig og opprustning og for fred og solidaritet. I 1983 deltok over en million kvinner på forskjellige marker-inger. Interessentene for dagen avtok i slutten av 80-årene, men ble gjenfødte for to år siden. IFOR (International Fellowship of Reconciliation) og IPB (International Peace Bureau) oppfordrer kvinner og kvinnecoorganisasjoner til å arbeide for fred og nedrustning på tvers av landegrensene.

Vokter av menneskenes rettigheter

Svake stater tar dårligere vare på borgerne enn sterke stater. Og vi ser nå at mange stater blir svekket, sier Nils Butenschøn til Romerikes Blad (27. februar 1998). Han overtok som leder av Institutt for menneskerettigheter etter Asbjørn Eide.

EU fører til svekkede stater

Butenschøn er opptatt av å studere forholdet mellom statsmakt og forpliktelse overfor enkeltmennesker. I dag overstyrer statene av store organisasjoner. EU er et eksempel. Samtidig oppsmuldrer stater av etniske konflikter og med mindre lojalitet nedenfra. Statsmakten presses både ovenfra og nedenfra. Mange synes det er positivt med en svak stat, men da er det vanskelig å gjøre staten ansvarlig for sine borgere. Eksempler er det tidligere Jugoslavia, Somalia, Rwanda, Burundi og Algerie.

Menneskerettighetssystemet er bedre utbygd, men statsmakten er ikke så handlekraftig som tidligere, mener Butenschøn. Utgangspunktet for menneskenes rettigheter er at statene anses som juridiske "personer" i FN-systemet. Statene må ratifisere og følge rettighetene. Når statene blir svekket, oppløses ansvaret.

Han mener at EU gir ingen EU-politisk offentlighet. Det er for store indre splittelser og forskjellige tradisjoner til at man kan samle dette i et demokratisk system. Det betyr at det er andre, nemlig de store økonomiske aktørene, som dominerer den politiske opinionen. Hittil har EU vært et økonomisk fellesskap, selv om ideen om å hindre krig har vært framtrødd. Det er de økonomiske motivene som blir realisert, og de største aktørene som får gehør.

"Apartheid"-staten Israel

Nils Butenschøn er ekspert på Midtøsten og på borgerrettighetene der, på stats- og nasjonsbygging, nasjonalisme og geopolitikk. Hans engasjement startet med en spesiell

forkjærlighet for Israel, følelser som har endret seg i takt med israelernes undertrykking av palestinerne.

Han forteller at det begynte med at han var veldig pro-israelsk på grunn av holocaust. Historier fra konsentrasjonsleirer gjorde et sterkt inntrykk. Under deltakelse i internasjonalt ungdomsarbeid på slutten av 1960-tallet ble han konfrontert med palestineres situasjon, og han ble stadig mer kritisk til Israel. Han mener at landet nå utvikler trekk som minner om Sør-Afrika. Vi ser at palestinerne blir organisert i det som var "bantustaner" - et reservoar for billig arbeidskraft i Israel.

Tidligere i vinter kommenterte han hyppig Irak-krisen i media. Han var ikke særlig imponert over måten USA ville løse krisa på. Det foreligger ikke autorisasjon fra FNs sikkerhetsråd til å gå til aksjon. Hvis enkeltstater tar seg til rette, undergraver man FNs unike mulighet til å opprettholde verdensfreden, og problemene mellom øst og vest vil øke, mener han.

SE HER

WILPFs arbeidsdokument
OM GLOBALISERING
kan fås i skandinavisk oversettelse
ved henvendelse til kontoret
Holstggt 1 tlf. 22 38 51 63
eller til Mari Holmboe Ruge,
tlf 22 44 81 28
Arbeidsdokumentet egner
seg godt som grunnlag
for studiegruppe.

Menneskerettigheter i Norge?

Inkorporering av flere av menneskerettighetskonvensjonene i norsk lov står nå på dagsordenen. Dette har Butenschøn diskutert med menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson. Konvensjonene er foreløpig ikke juridisk bindende i Norge, og det er absolutt på tide å gjøre noe med det, for Norge har en høy fane på menneskerettigheter, understreker Butenschøn.

På Institutt for menneskerettigheter studerer forskerne krig og urett i de mest urolige verdenshjørner. De fleste er opptatt med oppdragsforskning for regjeringen og NORAD. Det handler mye om Afrika, Latin-Amerika, tidligere Jugoslavia og Kina. I tillegg kommer tett kontakt med den europeiske menneskerettighetskommisjonen og Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE). FN er viktig, og Norge er en av hovedaktørene i FNs menneskerettighetsarbeid.

Butenschøn legger vekt på å ha en rimelig balanse mellom forskning og politisk orientert virksomhet mot FN-systemet. For å få gjennomslag i FN må god forskning ligge til grunn, og dette samspillet er instituttet opptatt av.

Poenget med instituttet er at det skal være et senter for flere faggrupper som ser ting fra forskjellige vinkler: historikere, jurister og filosofer. Filosofi er et viktig grunnlag når menneskerettighetene skal gjelde globalt. Det er mye diskusjon mellom Vesten og den muslimske verden. Er det mulig å finne felles ståsteder? Da må mange faggrupper kunne bidra til det. Det vil ta tid og forutsetter at Vesten er mer åpen for andre måter å tenke på, sier Nils Butenschøn.

Artikkelen bygger på et intervju med Butenschøn gjennomført av Marit C. Anderssen, Romerikes Blad 27. februar 1998.

BARNEARBEID

Som representant for Lærere for Fred var jeg medlem av Utenriks-departementets norske komite for forberedelsen av Barnearbeidskonferansen 27.-30. oktober 1997.

På selve konferansen var jeg delegat og representerte også da L.F.F. Denne internasjonale konferansen hadde 350 deltakere fra 40 land. Den var delt i en teknisk del, de to første dagene, at de virkelige diskusjonene om praktiske løsninger på barnearbeid problemet foregikk.

Strategier for å få slutt på de verste former for barnearbeid først og så på litt lengre sikt de øvrige former, ble drøftet grundig. Det viste seg straks at arbeidsgang ble det sentrale alternativ til arbeid for barna. Når det nå ble slik at utdanning var det som kom til å bli tilbudt bar-

na i stedet for arbeid, var det spesielt interessant å delta i den seksjonen av konferansen som behandlet emnet «Utdanning og Barnearbeid». De andre seksjonene drøfter henholdsvis «Lover og Barnearbeid» og «Mobilisering av det sivile samfunn».

I «Utdanningsgruppen» ble det en særdeles konstruktiv og variert meningsutveksling. Jeg prøvde i to innlegg å fokusere på noe som ble nok så lite dekket i diskusjonen, nemlig konkrete forslag på finansieringen av «reformene» fra arbeid til utdanning, grunnutdanning og en første fagutdanning.

Da alle tre «fagseksjonene» møttes i plenum, ble det avsatt ganske romslig tid til forslag i tillegg til det refererte fra de tre seksjonene inneholdt. Jeg kom da tilbake til problemet med manglende ressurser som ville kunne umuliggjøre hele

eller deler av «reformene». Jeg fremsetter derfor forslag om at handlingsplanen (sluttdokumentet fra konferansen) skulle inneholde et budskap til regjeringen om å redusere militærbudsjettene med 5% og overføre det innsparte til avskaffelse av barnearbeid.

Jeg kunne registrere at dette var det eneste forslaget som fikk noe applaus. Møtelederen (en kvinnelig canadisk ambassadør) reagerte på situasjonen med usikkerhet og et unvilkende, lite smil. Forslaget ble behørig overbragt til redaksjonskomiteen for sluttdokumentet. Komiteen fant forslaget for «tungt» til å komme med. Forslaget bør ha betydelig signalverdi, og det er å håpe at det kommer med i rapporten fra konferansen.

Svein Hjeltland.

HELSEVIRKNINGER AV RADIOAKTIV BAKGRUNNSSTRÅLING

~ Seminar i Norge med Rosalie Bertell ~

Den kanadiske nonnen Rosalie Bertell, som er en av verdens mest navngjerte eksperter på helsevirkningene av radioaktiv stråling, skal i uken 5. - 12. oktober holde en forelesningsserie i Oslo om dette og tilsvarende emner. Hun har siden 1981 gjort studier av aktivitet i Nevada-ørkenen, sovjetborgerne som opplevde en av de tidligste atom-avfallsulykkene og genskader hos etterkommere av offe-

ne i Hiroshima og Nagasaki. Rosalie Bertell har skrevet boka: "Ingen umiddelbar fare, prognose for en radioaktiv jord". Hun er ekspert på informatikk og biologi. Dessuten har hun arbeidet utrettelig for at fredsbevegelsens folk og helsepersonell skal få bedre kunnskap om emnet i en verden som stadig fornekter farene. Det hersker også en vedvarende stillhet om hvordan våpenprodusentene og militære myndigheter prøver ut nye våpen der stråling er en umiddelbar konsekvens av våpenbruken.

De 8 - 10 forelesningene kan gjennomføres fordi et amerikansk fond har bevilget penger til honorarer, reise og administrasjon. Det trengs ennå midler til å gjennomføre de videoopptakene som skal legges grunnlaget for et studieopplegg om temaene hun belyser.

De ansvarlige for forelesningsserien er representanter for SIGI (Sisterhood Is Global Institute) og IKRF. Bertell As representerer SIGI og Edel Havin Bekkes IKRF.

Vi mangler enda forslag på auditorier der rom kan stilles gratis til forelesningene. Dessuten er vi på jakt etter personer som er dyktige til å ta opp videofilm av forelesningene. Det vil komme flere opplysninger om tider, steder og forelesningenes tittel i neste nummer av fred og frihet. Spesieit interesserte kan også skrive til Bertell As, Jørnstradveien 30, 1360 Nesbru.

Bertell As

Kvinnesamarbeid mellom Sør og Nord

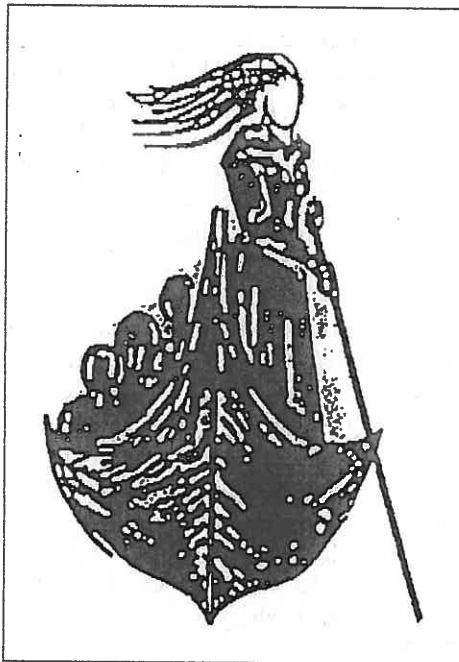
~ Av Bjørg Skotnes, Kvinneuniversitetet Nord ~

Sør-afrikanske kvinner ønsker mer kunnskap om hvordan beslutningsprosesser foregår og hvor de som kvinner kan komme med innspill. De etterlyser møteplasser for "vanlige" kvinner og kvinner som er valgt inn i de styrende organer. De er tydelig utålmodige fordi de positive endringene lar vente på seg.

Utgangspunktet for dette utspillet er et kvinnesamarbeid som Kvinneuniversitetet Nord har med Gender Advocacy Programme (GAP) i Cape Town i Sør-Afrika. GAP jobber spesielt med å ivareta kvinners interesser i den raske endrings- og demokratiseringsprosessen Sør-Afrika er inne i nå. Representanter fra Kvinneuniversitetet besøkte Cape Town i november i fjor og fikk et første innblikk i hvordan kvinner lever der.

Kvinneuniversitetet Nord har som hovedmål å være et kunnskapssenter der kvinners erfaringer synliggjøres, videreutvikles og dokumenteres. Vi jobber spesielt mot kvinner i nordområdene, med samfunnsplanlegging, primærnæringer, nettverkdanelse, etablereropplæring og seksuelle overgrep mot kvinner og barn. I alt vårt arbeid er det viktig å ha et internasjonalt perspektiv - for å lære mer, for å utveksle kunnskap og for å forsikre oss om at vi jobber med, ikke mot, kvinner i andre deler av verden.

I Cape Town fikk vi orientering fra ulike institusjoner som jobber med kvinnespørsmål. Vi besøkte et krisesenter, fagforening for kvinner, lokale utviklingskomitéer, kvinner i media, et forskningssenter og kvinnelige parlamentarikere. Tanken bak samarbeidet er at læringa skal gå begge veier. Vi deltok i fruktbare diskusjoner og fikk brynet oss mot nye argumenter. Svært mange av diskusjonene dreide seg om å bygge demokrati. Kampen mot apartheidsystemet og rasediskriminering har vært hovedfokus i lang tid. Nå kommer andre skiller

mellom folk høyere opp på dagsordenen. De økonomiske forskjellene mellom mennesker er store og ikke minst, kvinners og menns posisjon i samfunnet er ulike. Mange kvingrupperinger og enkeltkvinner er opptatt av å forandre dette.

Demokrati må bygges fra bunnen. Folks behov og interesser formuleres på grasrota og må formidles til de styrende organer. Utfordringen ligger blant annet i å etablere et system hvor både kvinner og menn har visshet om at deres situasjon blir forstått og at politikken som føres, styrker folks hverdag. Det er også viktig å gi opplæring og mulighet for folk til å delta på alle nivåer. Da er frie valg, mulighet for mobilisering og lobbying for enkeltsaker, åpen informasjon, deltakelse på møter og i organisasjonslivet, viktige forutsetninger. På alle disse områdene signaliserte sør-afrikanske kvinner behov for bedre forhold.

De kvinnelige parlamentarikerne fortalte om problemer med å være kvinne i parlamentet og vanskelighetene de hadde med å få fremmet kvinnesaker. Deres mannlige kollegaer viste forakt og latterliggjorde kvinnespørsmål. Det hendte at mennene reiste seg og gikk demonstrativt rundt i salen når en kvinne tok opp feministiske saker i parlamentet. I tillegg var møtetidene lagt opp slik at det var umulig å kombinere politikken med forpliktelser overfor barn og øvrig familie.

Dette illustrerer klart en annen og vel så viktig side ved det å skulle bygge og utvikle et demokratisk system. Å få de formelle rettighetene på plass er bare halve jobben. Hvordan rettighetene gjennomføres, hvordan de fungerer ulikt for kvinner og menn, hvilke spørsmål som ansees som viktig og relevante er helt sentrale spørsmål. Et demokrati må hele tiden være i forandring og ta stadig nye interesser og behov opp i seg hvis det skal være et godt middel for reelt folkestyre.

NORDISKE KVINNERS FREDNETTVERK

inviterer til sommerkonferanse i Helsingfors 6. til 9. august 1998. Frist for påmelding ca. 1. juni. Foreløpig dagsorden og påmeldingsskjema kan fås fra IKFF-kontoret.

- Bella Abzug er død -

Det ble holdt en minnestund for henne i FNs Hovedforsamlings sal, til tross for at hun aldri har talt i denne forsamlingen. FNs generalsekretær Kofi Annan sa blant annet at Bella hadde merket ut en rolle for de frivillige organisasjoner (NGO) i FN, og at FN senere måtte ta hensyn til dette. Hun var den ledende grassrot-aktivist på alle de store FN-konferansene, i Rio de Janeiro, Karro, København, Beijing, Istanbul osv. Hun var den drivende kraft til å gi vanlige folk en stemme, innflytelse og muligheten til å bli hørt, sa Kofi Annan.

Ga kvinnene en stemme i FN-systemet

Bella Abzug var fagforeningsjurist. Hun startet sin folkevalgte karriere i den amerikanske kongressen i 1971 med å kreve at daværende president Nixon skulle trekke de amerikanske militære styrkene tilbake fra Vietnam. Hennes kjennetegn var en bredbremmet hatt. Det gjorde henne godt synlig i forsamlinger. Hun var tilhenger av direkte tale til makens representanter. Nettopp disse fikk høre kritiske spørsmål, kommentarer og om alternative måter å drive politikk og løse problemer på.

Jeg ble kjent med Bella Abzug på et internasjonalt kvinnepolitisk møte i Moskva i 1989 der temaet var fred, miljø og utvikling. Det var 100 kvinner tilstede og perestrojkaen til president Gorbatsjov gjorde møtet til en uvanlig frittalende hendelse også for vertene. Sannsynligvis var dette Moskva-møtet en viktig begivenhet i forarbeidet til det jeg mener ble den viktigste kvinnekonferansen i 90-årene, den internasjonale kvinnekonferansen i Miami i 1991. Bella Abzug var pådriver, og den førte til at kvinnenes muligheter til å bli hørt på den store miljø og utviklingskonferansen til FN, UNCED, i Rio de Janeiro i 1992.

Sammen med Mim Kelber startet Bella Abzug organisasjonen WEDO, Womens Environment and Development Organization. Målet til WEDO var å gjøre kvinner mer synlige som deltager, sakkynndige og ledere i internasjonale saker og å for-mulere alternativer, fredslike løsninger på problemene i verden. Bella hadde kontakter over hele kloden og fikk et bredt spekter av fargerike og dyktige kvinner med seg, ikke

En tøff, men raus kvinne

Av vesen var hun ganske tøff og kontant, men med et hjerte av gull. Jeg hadde gledet meg av å bli kjent med henne også utenfor møtevirksomheten og satte stor pris på hennes rausvennskap. Jeg fulgte med i hva hun har utrettet for den internasjonale kvinnebevegelse på mange FN-arrangementer der jeg også fikk muligheten til å være tilstede. De senere årene hadde hun store problemer med bevegeligheten i beina og brukte rullestol for å komme til og fra møtesaler og til pressekonferansene.

Selv om hun oppådde stor anerkjennelse i aktive kvinnekreiser både i eget land og internasjonalt, tror jeg ikke det er alment kjent hvilken enorm betydning hun direkte og indirekte har hatt for kvinner verden over. Hun har vært en drivende kraft på alle de viktige sakene kvinner er opptatt av i alle samfunn.

Foto: Edel Haavin Benkes

Vi i Internasjonal Kvinnelige for Frihet og Frihet minnes henne som det kraftfelt av et kvinnfolk hun var i kampen for likestilling, for fred, miljø og utvikling.

IKFF-LANDSMØTET 1998 I SANDNES

Hyggelig landsmøte 18. - 19. april '98

Det er alltid hyggelig å treffe våre søstre i Kvinneligaen rundt om i landet, og årsmøtene er noe vi gleder oss til. Sandnes og Stavanger avdelingene hadde lagt seg i selen for at vi skulle få noe til nytte, og noe til hygge.

Som en vil se av referatet, ble åpningen svært stemningsfull. Berit Oldeide leste diktet "Tre vers til mor" av Halldis Moren Vesaas, og deltakerne sang sin glede ut i "Din tanke er fri". Så hilste Kari Løchen med diktet "Leveregler", og leste opp en hilsen

fra Svensk IKFF.

Etter dette gikk arbeidet med lyst og glede....

Første dag ble avsluttet med selskabelig samvær hos Rakel Lapin hvor Mari Holmboe Ruge kåserte om en av våre "formødre" Mari Lous Mohr.

Før alle på søndag hastet avgårde til fly og tog, takket Kari Løchen vertskapet for to fine dager. Solvei Fjæstad hilste fra vårt 101 år gamle medlem Audhild Scheie Bye.

Berit Oldeide ga oss et dikt med på veien av Inger Hagerup: "Til kvinner er vi født".

S.A.

Foto: Ellen Elster.

På bildet Hermien Stoop Prestbakmo og Zoia Grannes

"HE AIN'T HEAVY, HE'S MY BROTHER"

Den siste tida har vi sett svære annonser på to helsider i avisene. Det er forsvaret som søker befall og mannskap hvor de skriver at "barna trenger deg i kampen for fred" og FN og NATO trenger deg til sine fredsoperasjoner. På den ene helsiden gjenkjenner vi et bilde av en jente med en gutt på ryggen og teksten: He ain't heavy he's my brother - han er ikke tung, han er broren min!

Da jeg så dette ble jeg rasende, dette var jo fra USAs krigføring i Sørøstasia som nå blir misbrukt for å skaffe "1400 menige og befall til våre

fredsstyrker fordelt på 800 til NATO og 600 til FN. "

Men samtidig er annonsen så smart laget at argumentasjonen fra Forsvarsdepartementets informasjonskonsulent om at "det er mange måter å kjempe for fred på", er så infam at raseriet blir til depresjon. Men så fattet jeg håp, da jeg hørte at Arne Næss og andre også hadde reagert på denne annonsen.

Gjør det du også!

Kari Engelsgaard

KIRSTEN FJELLBERG 75 ÅR

Kirsten Fjellberg fylte 75 år den 4. april i år. IKFF's landsstyre sendte henne en hilsen, og hun har sendt kvinneligaen en takkehilsen:

"Ligaen har intet å takke meg for. Det er den beste skolering jeg har fått.

Jeg kom inn med Ingrid Eide, Johanne Reutz Gjermoe, Helga Stene, Ursula Jorfald og ikke minst Marie Lous Mohr. Det var nærmest overveldende.

Og da de skjov meg opp som landsleder, måtte jeg stille opp med alle superjentene rundt meg. Det var som å stige opp i en ballong, jeg som har høydeskrekk! Med lukkede øyne klamret jeg meg til tauverket, og litt etter litt åpnet jeg øynene.

Hva Ligaen lærte meg i de årene!"

Kirsten var landsleder i årene 1964 til 1969 og har også vært internasjonalt styremedlem. I de siste årene har hun vært meget aktiv i styret for Oslo/omland-avdeling.

HELSING TIL ALLE IKFF'er

Margit sitter i sofakroken, etter ein god frokost på kjøkkenet einsam, alene.

Jeg tenker på livsvegen tilbake .. Jeg tenker på alle mine som er gått burt - ektemann, familie, venner - mennesker jeg møtte på veien.

Jeg tenker på dei kloke ressurssterke kvinner i arbeidet for Fred - dei jeg ble kjent med på veien - IKFFs landsmøter som jeg var gjest hos - som arbeider for fred.

Ragnhild (Eide) sa: "Vi må stå på, vi er nødd til det."

En bedre verden med rettferd for alle på vår gode jord.

Jeg tenker på alle dei goder jeg har fått på reise den lange livsvegen. God helse, økonomi, kjære venner som bare er snille:

Våre alles livs rett på livsvegen vi alle går så fort fram på.

Helsing Margit (Furholt Eikenes)

Spennende diskusjoner på landsmøtet

dette gir seg utslag i å fyre opp under tidligere etniske møteringsforhold i Kaukasusregionen, og tegne et fende bilde av "personer av kaukasiske nasjonalitet".

IKFP har satt krigen i Tsjetsjenia og de øvrige konfliktene i Kaukasusregionen på dagsorden og samarbeidet med en rekke NGO'er i denne regionen. Disse organisasjonene er opprørt av å arbeide med forskning og konfliktløsning, og de trenger støtte utenfor Russlands grenser, blant annet fra OSSE. Særlig ønsker IKFP å gå inn i et samarbeid med norske myndigheter og ser mange muligheter nå som Norge er med i ledelsen av OSSE.

År 2000 er FN-året for Fredskultur

Landsmøtet ønsker at det i dette året legges vekt på fredsundersøking og oppdragelse til ikkevold. Dette er også utfordringer som den regjeringsoppnevnte verdikommisjonen kunne gripe fatt i. Fred og krig handler mye om den kulturen vi er oppdratt i og handler ut fra, en form for rasjonalitet og en måte å tenke på. Her ligger muligheten for en freds-dagsorden for det nye årtusenet.

IKFP har som NGO engasjert seg med lobbyvirksomhet i forbindelse med de mange FN-konferansene om miljø og utvikling, menneskerettigheter, sosial utvikling, kvinner osv.

Målet har vært å få problemene inn på regjeringens dagsorden og få i stand handlingsplaner for trygge og gode levekår for menneskene. Dette lar seg vanskelig gjøre så lenge verden domineres av krig, opprustning og vold. IKFP støtter derfor Haag-appellen og fredskonferansen i Haag i 1999 som skal sette søkelyset direkte på krig og voldskultur.

Frivillige organisasjoner må høres i OSSE-arbeidet

Det å bevisst bygge opp en freds-kultur, kan være med å motvirke den voksende nynazisme og fascisme som vi ser i mange land. Myndighetene ser ofte på hva som skjedde for 10 til 50 år siden i stedet for å gripe fatt i dagens faresignaler. For eksempel har de russiske myndighetene frigit de gamle KGB-arkivene for å oppmerksomhet på fortidens ugjerninger og bort fra den voksende tendensen til fascistiske trekk i det "nye" russiske samfunnet. Og vi ser at

Foto: Ellen Elster
På bildet Dan D. Daatland

Har Rogaland gått foran i å utvikle opplegg for fredsundersøking?

Dette er spørsmål landsmøtet stilte seg etter inspirerende innlegg fra Berit Oldeide, Liv Alsaker og Gro Eriksen ved Gidske ungdomsskole og Dan D. Daatland ved Høgskolen i Rogaland som snakket om fredsundersøking på ungdomsskolen og et prosjekt med kommende forskolelærere ved høgskolen i Rogaland. Fred & frihet følger opp med mer stoff om prosjektet til høsten.

Hermien Scoop Prestbakmo fortsatte med å fortelle om erfaringene fra IKFPs eget førskoleprosjekt i Lima, Peru, hvor kunnskap om og holdninger til mellommenneskelig forståelse sto sentralt. Utfordringene er å spre erfaringene både fra Rogaland og Lima og knytte ulike prosjekter om fredsundersøking sammen.

Foto: Ellen Elster
På bildet Berit Oldeide

Foto: Ellen Elster
På bildet: Kari Foldøy

Vi som trodde den kalde krigen var over

Da den kalde krigen var over, ga det muligheter til å bygge opp en fredskultur. IKFF beklager derfor meget sterkt at en i stedet bygger videre på militærkulturen. Landsmøtet tar sterk avstand fra den fortsatte militariseringen av Nord-Norge som et ledd i NATO-strategien. Landsmøtet tar også avstand fra det planlagte skyte- og øvingsfeltet på Østlandet.

Likeledes forventer IKFF at den norske Regjering arbeider aktivt gjennom FN og NATO for å få til en konvensjon for å avskaffe atomvåpen.

Landsmøtet kan heller ikke akseptere at det militære nå planlegger å anskaffe det nye våpensystemet ARGES som skal bekjempe stridsvogner på 100 meters avstand. Dette våpensystemet betegner produsenten som miner, mens det militære ikke vil knytte minebegrepet til det og kaller det i stedet autonomt panservernbe-kjempelse (APB).

Landsmøtet krever at forbudet om antipersonellminer (Ottawa-avtalen) ratifiseres i denne stortingsesjonen, og at de USA-lagrede minene og våre egne miners snubletråder blir fjernet.

(Pressemedling vedtatt på landsmøtet)

Kvinneligaen drives med underskudd

Regnskapet for 1997 viser et driftsunderskudd på omkring kr. 66.800.

Hovedårsaken er dels investeringer i kontorutstyr og særlig en ny datamaskin med mulighet til blant annet oppsetting av trykksaker. Det er også anskaffet telefaks til IKFFs kontor og hjemme hos landslederen. Det siste har lettet kommunikasjonen mellom kontoransvarlig Sidsel og landslederen. I tillegg har fire av landsstyrets medlemmer gått på datakurs så flere kan gjøre bruk av den nye maskinen. Disse investeringene er gjort på grunnlag av tidligere landsmøtevedtak som åpnet for bruk av kapitalen til dette.

Landsstyret har bevilget kr. 15.000 som et ekstraordinært en-gangsbidrag til WILPF's hovedkontor i Geneve. Dette skjedde etter et sterkt ønske fra det internasjonale styremøtet i 1997.

WILPF har lenge slitt med dårlig økonomi.

Utgiftene til deltakelse på møter og konferanser i utlandet gjenspeiler stor aktivitet i fjor - tilsammen nesten 40.000 kr, mens IKFF bare fikk omtrent halvparten av dette beløpet i ekstern støtte til reise- og møtevirksomhet. I tillegg kommer de utgiftene som IKFFs medlemmer dekker selv når de deltar på møter og konferanser på vegne av IKFF. Dette gjenspeiles ikke i regnskapet for 1997. Landsmøtet ba om at dette gjennomføres for 1998, slik at medlemmenes egne reiseutgifter kommer inn i regnskapet som de gavene de i realiteten er.

Landsmøtet godkjente regnskapet for 1997 og ga ros til kasserer Ingeborg Haugen, som holder god orden på inn- og utbetalinger og holder landsstyret informert om den økonomiske situasjonen.

Mari Holmboe Ruge

Foto: Ellen Elster
På bildet Gro Eriksen

Kirsten Kjellerup - leder av Psykologer for fire

Jeg leser i det siste nummeret at Kerstin Bugge mener at bladet Fred og Frihet bør gå inn og erstattes av et medlems-/frihetsbrev, som kommer ut oftere. Det er vanskelig å ha noen mening om hvordan det vil fungere, men jeg hadde bare lyst til å benytte anledningen til å komme med noen godord: Fred og Frihet er etter min mening blant våre beste fredsutskriftter og ha i alle år holdt en meget høy standard. Her er bestandig nyttig informasjon (artiklene bærer preg av solide kunnskaper hos forfatterne. Jeg har lest siste nummer fra perm og vil gjerne fremheve Ellen Elsters mange gode bidrag, ikke minst om kvinnene fra Kaukasus. Jeg leste også med interesse Mari Holmboe Ruges portrett av Marie Lous Mohr og Ellise Håberts bokanmeldelser var, som bestandig, kyndige og fine. Mye god inspirasjon har jeg hentet gjennom årene i Fred og Frihet, så jeg følte nok et visst vemod ved at det eventuelt skal forsvinne. Men som sagt om hyppige, korte "brev" er bedre, skal jeg ikke ha noen mening om.

BREV TIL FRED OG FRIHET

Internasjonalt styremedlem: Edel Havin Beukes

Vararepresentant: Karl Løchen

Regnskapstfører: Ingeborg Hagen

Revisor: Aase Mitchell

Valgkomite: Karl Foldøy

Landstyret vil supplere valgkomiteen med to representanter.

Foto: Ellen Elster
Ledertrioikaen

Ledertrioika for det nye landstyret

Mari Holmboe Ruge

IKFFs medlemsblad Fred og Frihet har også i 1997 vært en hovedprioritet for landstyret. Året som gikk var preget av mange endringer i redigeringen av bladet, med overgang fra en ansvarlig redaktør til en redaksjonsgruppe med 6 medlemmer, som deler på arbeidet. Utgiftene til bladet utgjør IKFFs største utgiftspost, og dekkes verken av medlemskontingensten eller av støtten fra UD's midler til opplysning om fredsarbeid. Vi må nå som før bruke av sparekapitalen for å kunne gi ut bladet i den form det nå har. Før dette landsmøtet hadde landstyret vurdert et forslag om en forenkling og omlegging, for eksempel til et nyhetsbrev. Under den grunnlegge behandlingen på landsmøtet kom det fram sterk støtte til å beholde fred og frihet som IKFFs ansikt utad og kontakt mellom alle medlemmer. For å bedre økonomien kom det fram flere forslag som landstyret skal vurdere videre: * Innføring av støtteabonnement i tillegg til medlemskontingensten (vi får jo bladet tilsendt gratis som medlemmer); * Oppfordring til medlemmer og lesere om å sende inn små og store gaver til en fastsatt pris; * Aktivitet for å selge enkeltnummere til en fastsatt pris; * Innføring av støtteeannonser f.eks. fra forlag som får sine bøker omtalt i bladet; * Fortsatt arbeid for å finne rimeligere trykkeri, men ikke til en "pris" som gjør det mer tungvint for redaksjonen. Redaksjonen etterlyste bedre rapportering fra avdelingene om aktiviteter og ba hver avdeling oppnevne en "korrespondent" som forplikter seg til å levere regelmessig stoff til bladet. Landsmøtet ønsket også en fast spalte om WILLPFs internasjonale arbeid, som internasjonalt styremedlem Edel Havin Beukes påtok seg ansvar for. Landsmøtet vedtok enstemmig å fortsatte ordningen med redaksjonsgruppe ett år til og ga sterk og fortynt ros til dem som har deltatt i gruppa.

Ledertrioika: Mari Holmboe Ruge, Karl Engelsgaard og Karl Løchen, Mari Holmboe Ruge

Styremedlemmer: Ellen Elster, Sidsel Andersen, Eva Fidjestøl og Bert As

Varamedlemmer: Ingeborg Skjåk Bræk, Tippa Hareide, Marie Larsson, Berit Oldeide, HermienStoop Prestbakmo, Turid Steen og Edel Havin Beukes

FRED OG FRIHET TRENGER ALLES STØTTE

Nytt fra avdelingene

Hva skjer i ditt distrikt?

Benytt "Fred og Frihet" til å annonsere kommende møter og aktiviteter. Men du kan også benytte bladet til å vise alle andre at det skjer noe der du bor, om ikke annet til inspirasjon for andre!

FRA AVDELINGENE GJENNOM ET ÅR

Stavanger

Stavanger-avdelingen har fortsatt med sine månedlige møter med noe varierende oppslutning. Diskusjonene har gått livlig om aktuelle saker fra media og lokalsamfunnet.

Medlemmene deltok i protesttog og torgmøte i juni i fjor mot Schengen-avtalen. Tradisjonen tro sendte de før jul brev til leketøysforhandlere og delte ut løpesedler.

Samarbeidet med Sandnes-avdelingen fortsetter om åpne fellesmøter og i Rogaland Fredsfond.

Avdelingen har fast møtetid den første tirsdag i måneden i møterommet i Bekkefaret Bydelshus.

Sandnes

Sandnes-avdelingen har hatt et aktivt år med godt besøkte møter og deltakelse i en rekke arrangementer.

Avdelingen var medarrangør 8. mars og deltok i fakkeltog mot rasisme. Rakel Lapin holdt appell på et fredsmøte for ei gruppe gymnasiaster. Hun var også med i et panel med både militarister og antimilitarister.

Også Sandnes gruppa gjorde seg bemerket i leketøysbutikkene i Sandnes og omegn når det lakkete mot jul. De fikk også brev hvor avdelingen ga sitt syn på krigs- og voldsleketøy og en innstendig oppfordring overfor butikkene om ikke å selge dette. I desember hadde de stands hvor de delte ut brosjyrer mot krigsleketøy. Samtidig hadde de kakeletteri for å få et lite tilskudd til en slunken kasse.

På årsmøtet i februar i år fortalte Wenche Drevland fra sitt opphold i Bosnia. Hun var der som representant for Norsk Folkehjelp. Et ektepar fra Bosnia supplerte foredraget.

På årsmøtet til FN-sambandets Rogalandsavdeling deltok flere av medlemmene. Antropolog Christian Hognestad fra den norske nasjonalkommisjonen for UNESCO holdt foredrag om FN's tiår for kulturell utvikling. Foredragsholderen poengterte at UNESCO definerer utvikling i forhold til menneskelig og sosial utvikling.

Det er også blitt tid til studiesirkel med "Hvi skrider menneskeheten så langsomt frem?"

Både Johanne Skog Gripsrud og Rakel Lapin har vært aktive i forhold til lokal media og skrevet om fredstanker og fredsarbeid, i tillegg til å bidra i lokalradioen med markering av 50-årsdagen for mordet på Gandhi.

Troms

Året 1997 har vært et begivenhetsrikt år, skriver avdelingen i Troms.

På konferansen "Kvinneliv i nord" i juni i fjor bidro avdelingen med en workshop. Her sto følgende spørsmål sentralt: Hvorfor er det nødvendig å utfordre det norske og nordiske sosialdemokrati i dag? Kan denne politikken true en bærekraftig og verdiskapende utvikling i nord? Er oppgjør ekstra viktig nå? Og finnes det alternativ? I forbindelse med konferansen fikk IKFF sin brosjyre oversatt til russisk for å kunne dele den ut til russiske deltagere.

Anna Margrete Flåm viste til den historiske bakgrunn for framveksten av det norske sosialdemokratiet og misforholdet mellom ord og gjerning i dag. Det ble vist til EU og EØS. Anna Dalheim Eriksen spurte om kvinner, småskadadrift, sjøsme og fjordfisk får plass i den politikk sosialdemokratiet fører i dag. Hermien S. Prestbakmo viste til livsgrunnlag, omsorgsrasjonalitet og militærallianser i nord og hvilke motpolar som finnes. Gunvor Holtan stilte spørsmål om sosialdemokratiet selger Norge på billigsalg.

Hermien S. Prestbakmo har fulgt opp forskoleprosjektet i Peru og har foretatt en evalueringsreise dit. IKFF bidro i denne forbindelsen med gaver fra Riktige Leker.

Både Hermien og Gunvor har vært aktive med avisinnlegg.

Oslo

Oslo-avdelingen har holdt åpne styremøter. På sommermøtet i fjor káserte Kerstin Bugge om Alva Myrdal, avdelingens møteserie om "våre formødre". Dette møtet feiret også en av våre høyst levende og spreke formødre, nemlig 100-åringen Audhild Scheie Bye.

Høstmøtet fulgte opp med innledning av Mari Holmboe Ruge om Marie Lous Mohr, "norske kvinners dyktige og uredde fører i arbeidet for mellomfolkelig fred" (Ulla Meyer: Norske Mødre).

Oslo er så heldig å ha det internasjonale styremedlemmet og varamedlemmer til landsstyret med i sin avdeling. Edel Havin Beukes, Helga Syrrist og Kerstin Bugge har orientert regelmessig om fredsaktiviteter fra fjernt og nær.

En rekke temaer er blitt tatt opp: landminer, NATO-utvidelse, Militarisme,

miljø og utvikling, Kvinner i Afghanistan, Nei til gjenvinningsanlegg, "Barn av Tsjernobyl" i Minsk, OSSE

Grimstad

Grimstad IKFF ble stiftet i 1948. Nå er avdelingen 50 år. Ingebjørg Horni startet opp med studiesirkel med IOGTs 17 medlemmer. I dag teller avdelingens medlemmer omtrent like mange, men ingen ønsker å påta seg verv, skriver Margit Furholt Eikenes i sin rapport fra Grimstad.

Margit prøver å ha god kontakt med alle, enten de nå bor i Kristiansand eller i Trondheim. "Vi må ikke gi opp, vi har ikke vært på landsmøter. Ingen har tid. Men flere lever enno! Hold saken levende. Landsmøtet blir sikkert hyggelig som alle tidligere landsmøter i IKFF har vært."

Bergen

Bergen-avdelingen har hatt et aktivt år hvor hovedaktivitetene har vært rettet mot situasjonen i Kaukasus og særlig Tsjetsjenia.

Avdelingen fikk 10.000 kroner fra FOKUS. Zoia Grannes skulle delta på en internasjonal konferanse i Groznyj. Da denne konferansen ble utsatt flere ganger, fikk avdelingen bruke pengene til å delfinansiere Zoias deltakelse på en konferanse i Moskva i stedet i september i fjor. Her møtte hun kvinner fra hele Kaukasus, og sammen planla de hvordan Bergen-avdelingen kan være med å støtte fredsarbeidet deres.

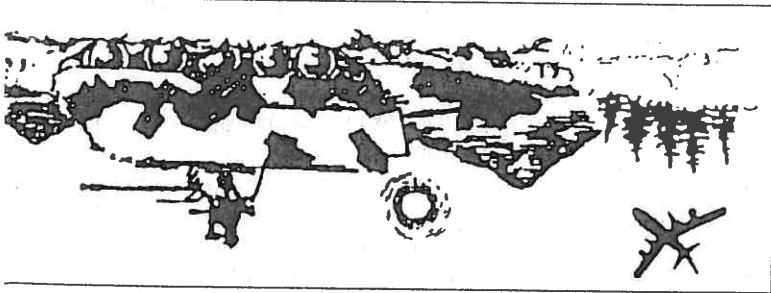
Kontakten med kvinnene fra Kaukasus ble fulgt opp på seminaret "Women in War, Women in Peace" på Kornhaug Norsk Fredssenter i januar i år.

Seinere på høsten arrangerte avdelingen et åpent møte om "Kvinneperspektiv på krigen i Tsjetsjenia". Zoia Grannes viste bilder og fortalte om det arbeidet fredskvinnene i Groznyj gjør for å hjelpe krigsskadede barn og satte søkelyset på en folkeskjebne som får lite oppmerksomhet i media både i øst og vest. Møtet fikk god dekning i Bergens Tidende dagen etter.

Eva Fidjestøl har fortsatt sitt arbeid med å sette følgene av Tsjernobyl-ulykken på kartet. I februar i år var hun med og arrangerte seminaret "Hviterussland og arbeid for Tsjernobyl-ofre" på Kornhaug Norsk Fredssenter. Her ble det stiftet et nettverk for alle i Norge som driver med dette hjelpearbeidet. Eva tok på seg å være kontaktperson mellom nettverket i Norge og organisasjonen "Barn av Tsjernobyl" i Tyskland og Hviterussland.

Ellen Elster

MILITÆRE MILJØ-ØDELEGGELSER - FORSKJELL PÅ NORD OG SØR

Årets NATO-gvinger i nord er over. Ikke mindre enn 20 kommuner i Nordland og Troms er blitt involvert. Øvelsen omfatter 17.000 soldater og et betydelig antall kjøretøyer. USA deltok med 9.000 soldater. Tyskland, Nederland, Canada og Storbritannia stilte med om lag 500 soldater hver.

Ettertanke melder seg hos folk i

Nord. Leserspalter i avisene i

Nord-Norge fylles med refleksjo-

ner. Ikke til å undres at en innsen-

der foreslår at øvelsene nå må leg-

ges til det sentrale Østlandet, gjer-

ne Nordmarka. Her kan Forsvarer

fa større utfordringer enn i

Salangen.

"I stedet for å rasere løypene til

Salangstrimmen kan de her benyt-

te seg av Holmenkoll-løypene.

Holmenkollbakken må da være en

større utfordring å forserer enn

hoppbakene i Løksbotn. Og

skal Forsvarer først demonstrere

hva et panserskjørtøyer gjør med en

gressbane, så kan jo Idrettsheia

byttes ut med Ullevål stadion. I

Salangsdalen meier Forsvarer ned

2000 trær. Her kunne de jo heller

ha prøvd seg med bare ti trær i

Bygdøy Allé. Da kunne et bredere

lag av den norske befolkningen få

føle Forsvarers årlige aktiviteter og

ødeleggelse."

Denne innsenderen har sett seg

gründig lei av NATO-øvelsene i

sitt distrikt. Den samme innsende-

ren stiller også spørsmål ved hvor-

for ikke stortingspolitikere og

ikke minst miljøvernforkempere

ikke reagerer mot de enorme øde-

leggelsene disse årlige øvelsene

gjør på naturen. Han skriver:

"Her i Troms har vi i flere år

måttet tolerere Forsvarers miljøkri-

minalitet i takknemlighet for de

arbeidsplasser disse gir, uten at

Den indiske forskeren Vandana Shiva har tatt

initiativ til en global kampanje om "Kvinner for

manngfold" (Diverse women for diversity).

Konsekvensene av økt globalisering og han-

del er utgangspunktet for kampanjen, og målet

er å samle kvinner fra forskjellige kontinenter

og grasrotbevegelser som jobber med matvare-

sikkerhet, helse, eiendomsrett og beskyttelse av

biologisk og kulturelt mangfold. Ved å jobbe i

fellesskap, kan kvinner bli en sentral påvirk-

ningskraft i nasjonale og globale prosesser.

Innen år 2000 ønsker kampanjen å være en

alternativ (men organisert) stemme som både

skaper alternative løsninger på grasrota og

bidrar til felles globale forpliktelser.

Nettverksbygging og spredning av informasjon

er to sentrale virkemidler. Kvinneorganisasjoner

og ressurspersoner fra hele verden har i dag til-

sluttet seg kampanjen. FOKUS oppfordrer

deg/din organisasjon om å gjøre likeså.

Mer informasjon kan fås fra FOKUS.

GJØR DET SELV

En lørdag i mars inviterte en av våre med-

leidebøere i Kvinnhuset i Oslo til "works-

hop".

Det var Kvinner i Mannsyrker (KIM) som

ville lære oss litt om reparasjoner vi kunne

klare selv i hus og hjem. La det være sagt

med en gang - det var et vellikket tiltak, og

heldigvis skal det gjenntas.

Dagen og deltakerne ble delt slik at vi lærte

litt om snekring og litt om elektrisitet.

En møbelsnekker tok seg av det første, og

under hennes kyndige ledelse tok vi fart på

reparasjon av defekte stoler og fikk lage bille-

drammer og en knaggrekke. Vi var meget

stolte og litt lattermilde da vi betraktet resul-

tarene.

Stolteuten kunne imidlertid ikke male seg

med det vi følte da vi fikk en lyspære til å lyse,

etter å ha begynt med en ledning, en bryter,

etter å ha begynt med en lampeholder i en haug på

bordet.

Det har ant meg etter mange år å ha hjul-

pet meg med sløve kniver, saks, for store

(eller for små) skrutrekke, hårspenner osv at

godt og egnet verktøy er viktig hvis vi skal få

til noe å være stolte av. Derfor syns jeg nesten

at det vi fikk lære om den siden av saken var det

aller nyttigste.

Kaffe og vafler, prat og latter i pausen gjør

gjerningen og anbefaler på det beste til

andre som kan tenke seg å gjøre noe annet

innimellom arbeidet

med å ordne opp med verdensfreden.

AVTALE MELLOM DET INTERNASJONALE ATOM- ENERGIBYRÅET OG VERDENS HELSEORGANISASJON

Det internasjonale atomenergibyrået (IAEA) og Verdens helseorganisasjon (WHO) inngikk i 1959 en avtale om et samarbeide som kan bli skjebnesvangert for folkehelsen.

WHO's oppgave å være vaktbikkje overfor alle farer som truer folks helse verden over, ble derved kompromittert. Sammen med IAEA måtte WHO bidra til den falske forestillingen om at bruk av atomkraftverk til energiforsyningen er et gode for menneskeheten ("atoms for peace").

Det går fram av avtalen at de to FN-organisasjonene skal handle i nært samarbeide med hverandre og konsultere hverandre når det gjelder saker av felles interesse i forbindelse med medlemsstatenes atomprogrammer. Det finner sted en kontinuerlig utveksling av informasjon og dokumenter. Organisasjonene konsulterer hverandre når det gjelder dagsorden. Sekretariatene samarbeider i forbindelse med tekniske og administrative oppgaver og når det gjelder finansiering av spesielle tjenester.

Dette samarbeidet har åpenbart forhindret WHO i å advare mot de farer som den radioaktive forsøplingen av miljøet representerer for arvematerialets integritet hos alle levende vesener på kloden. IAEA har som oppgave å fremme bruk av atomkraftverk og atomteknologi, samtidig med at organisasjonen skal bekjempe atomvåpen. Dette er en umulig oppgave fordi det ene forutsetter det andres eksistens. Den svenske professor Hannes Alfvén, som fikk Nobelprisen i fysikk i 1970, sier det slik: "Det er ikke mulig å sette noen grense mellom atomkraft og atomvåpen, de er som siamesiske tvillinger. De har samme type anlegg, gruver, anrikingsanlegg, bearbeidingsanlegg. Reaktorene har samme historiske bakgrunn og samme framtid."

WILPF har siden 1950-årene arbeidet mot atomvåpen og atomkraft og krevd at FN skulle informere om skadevirkningene. Nylig skrev den internasjonale lederen for WILPF, Edith

Ballantyne, til den kommende lederen for WHO, Gro Harlem Brundtland, og ba henne ta skritt til å få avskaffet avtalen fra 1959.

Det er viktig at WHO alene får kontroll over rapportene sine om helsevirkningene av radioaktiv stråling og selv kan bestemme hvilke regler som bør følges for å beskytte folks helse. Slike regler fastsettes nå av Den internasjonale kommisjon for strålevern (ICRP) og håndheves av IAEA. ICRP mangler autoritet i spørsmål som angår stråling og helse. Flere relevante fagområder er for eksempel ikke representert der, og ICRP har aldri hevet sin røst mot atomvåpenprøver i lufta eller i uvetting bruk av røntgenstråling. De har heller ikke brydd seg med å kreve beskyttelse av urangruvearbeidernes helse ved at gruvene luftes ut skikkelig.

Kravet fra IKFF er fremmet etter en høring om problemene. Resultatet av høringen er kommet i bokform. På 10 årsdagen for Tsjernobyl katastrofen i Wien, 26. april 1996, avla 40 framtrædende vitenskapsfolk et rystende vitnesbyrd for "Permanent People's Tribunal on The Environment, Health and Human Rights Consequences of the Chernobyl Catastrophe" om virkningene av Tsjernobyl-katastrofen i 1986. Det bildet som ble tegnet på denne høringen var noe ganske annet enn de beroligende, nærmest intetsigende konklusjonene om at alt er såre vel, som ble utstedt i IAEA's rapport "Chernobyl, 10 years after".

Det er viktig at også norske helsemyndigheter tar skritt til å få avsluttet den kompromitterende avtalen mellom FN-organene for atomenergi og helse.

Edel Havin Beukes

Sidsels Plukk

Fra FRED og FRIHET for 40 år siden

Ved gjennomlesing av nr 1 av Fred og Frihet nr 1/1958 slår det en at mye kunne vært skrevet i dag, men at mye er annerledes - - bedre?

Der står blant annet en liten notis som lyder:

De 9000 vitenskapsmenns appell.

Vi noterer med glede at de 9000 vitenskapsmenns bønn om stans av alle eksperimenter med kjernefysiske våpen ikke vil bli henlagt, men vil bli tatt opp i FN på offisiell måte på norsk initiativ.

Den norske gruppes «være eller ikke være»

En kan også lese om at økonomien er den norske gruppes «være eller ikke være». Selv om utgiftene er betraktelig redusert, og alt arbeid som utføres, unntatt trykking og distribusjon av Medlems-bladet, skjer uten betalt hjelp, på frivillig basis.

Rent rørende er det da å lese at «hvert nummer av bladet koster med porto ca. kr. 1,- pr eksemplar» som sendes ut «og at medlemskontingenten er fra kr 3,- til kr 10,- pr år».

Fred og frihet rykker nærmere

Ja, så sier Emily Greene Balch i et brev fra sitt hyggelige pleiehjem. Hun har ikke bekymringer, er interessert i alt som foregår og sier: «Aldri før i tiden var det mulig å sitte i en lenestol og så kunne følge med i alt som samtidig skjedde rundt om i verden. Det er utrolig fascinerende, og jeg har følelsen av at «fred og frihet» rykker nærmere. Jeg ber om at dette virkelig må være så.»

INDIAS SVIK MOT GANDHI

De underjordiske kjernefysiske sprengningene som India utførte 11. og 13. mai i nærheten av grensen til Pakistan er et tungt slag mot det internasjonale avtallet om atomvåpen. Internasjonal kvinnelige for Fred og Frihet fordømmer Indias prøvesprengninger, slik vi fordømmer alle prøvesprengninger av atomvåpen. De bryter med internasjonale avtaler og tar inntet hensyn til oppfatningen i internasjonal opinion.

India kungjorde at landet kunne lage atomvåpen da de gjennomførte en kjernefysisk eksplisjon i 1974, men erklærte at landet ikke skulle utvikle kjernefysiske avskrekkingvåpen. Senere har India gjen-tatte ganger krevd at atomvåpenmaktene skal etterleve de forpliktelsene de har påtatt seg gjennom FN's ikke-spreidningsavtale for atomvåpen (NPT), særlig artikkel 6 som forutsetter oppriktige forhandlinger og effektive tiltak for å få stanset atomvåpenkapløpet snarest mulig og for atomnedrustning.

Atommaktene har ennå ikke begynt reelle forhandlinger i forhold til artikkel 6 i NPT. Det har gitt politiske argumenter til land som India som ønsker å opprettholde sitt kjernefysiske alternatv for å kunne bli med i atomklubben. Annen del av den forberedende komiteen for NPTs opplygningsskonferanse i år 2000 slutter for et par dager siden uten resultat. Atommaktene nekter å sette av

KAMPANJE MOT VÅPENHANDL

Det er planlagt en stor demonstrasjon på flyplassen Le Bourget i Paris 2. - 6. juni 1998. 800 våpenproduserende bedrifter skal møtes for å selge de nyeste og mest avanserte våpen til kjøper fra 130 land. Våpenmessens kalles "Euroasatoy". Demonstrantene har tre hovedkrav: 1. Stoppe alt våpensalg til undertrykkende regimer og i konfliktområder. 2. Nedlegg Euroasatoy 3. Omstillingsmuligheter for våpenproduksjonsarbeid. Den franske WILPF-seksjonen arbeider med dette og vil gjøre ne ha støtte fra de andre europeiske seksjonene.

WILPF OG NPT

- ARBEIDET I GENEVE

WILPF har arbeidet mye med ikke-spreidningsavtalen atomvåpen (NPT) gjennomgårene og deltok nå i lobbyarbeidet rundt

tid til å drøfte atomnedrustning, noe som må oppfattes som et tegn på at de forsatt ikke vil forhandle om atomnedrustning i forhold til artikkel 6. I mange år har India foreslått i FN's nedrustningskonferanse, som er verdens eneste hernasjonale diskusjonsforum for nedrustning, en dåsplan for kjernefysisk nedrustning. IKFF beklager at India nå følger i sporene til USA, Frankrike og Russland med hensyn til laboratorie-eksperimenter, hydrodynamiske eksplosjoner og computer-simuleringer for å utvikle og disponere de verste av alle våpen - atomvåpen. Når India gjør dette, snur landet ryggen til Gandhis mest kjente prinsipp, prinsippet om ikkevold.

Økonomiske sanksjoner mot India er ikke det rette svaret på denne meget farlige nye utviklingen. Det som må til er å avskaffe den grunnfalske doktrinen om kjernefysisk avskrekking. Vi ber alle atommakter om snarest å ta reelle skritt for å avskaffe atomvåpen. Fagfolk har allerede laget et utkast til en konvensjon om avskaffelse av atomvåpen. Utkastet blir nå et offisielt FN-dokument som legges fram av Costa Rica. IKFF oppfordrer alle atomvåpenmakter til å bruke dette dokumentet som et redskap for å komme fram til en atomvåpenfri verden.

Uttalelse fra Edith Ballantrayne, internasjonal president for WILPF

NPT forberedende møte i Geneve fra 27. april til 7. mai. Stoff fra dette møtet vil komme i neste nummer av Fred og Frihet.

EURPEISK FREDSKONGRESS I OSNARBUCK

Kongressen kalles "From the Treaty of Westphalia to a peace-making Europe". For 350 år siden etter 30 årskrigen ble det innført en fredsavtale som hadde stor betydning for folk og land i Europa. Foredragsholdere og deltagere på kongressen skal blant annet ta opp fredsbevægelsens arbeidsoppgaver, fredslike og ikke-militære modeller for å løse konflikter og hvordan militærnektene kan beskyttes mot straff for å nekte militærtyer og Jøhan Galtung som er en av hovedtalerne, skal snakke om mulighetene for å få til en freds-kultur. WILPF har med flere

USA'S GJELD TIL FN

USA skyldte pr. 31.1.1998 1,3 milliarder US dollar til FN. Dette går selvsagt spesielt utover det fredsforbyggende arbeidet. De amerikanske WILPF-avdelingene søker å løbe for å få den amerikanske kongressen til å bevilge penger til å betale gjelda.

OSSE

OSSE-parlamentet skal møtes i København 7. - 10. juli, og OSSE-toppmøtet skal være i begynnelsen av desember, sted ikke kjent. Utenriksministrene i Polen, Danmark og Norge utgjør en ledertroika. Til neste år er den norske utenriksministeren hovedleder. IKFF vil fortsatte og engasjere seg i OSSE-arbeidet. Det er et sterkt ønske fra WILPF sentral at vi tar på oss et visst ansvar.

WILPFs 27. INTERNASJONALE KONGRESS 1998

Solange Fernex og Felicity Hill. Kongressen holdes 29. - 31. mai i Osnabruck i Tyskland. Karl Løchen og Tippa Hareide møter fra den norske seksjonen. De europeiske WILPF seksjonene skal møtes i tilknytning til kongressen og blant annet ta opp kvinner i konfliktområder i Europa og anti-globaliseringsstrategi fra et europeisk ståsted.

Neste nummer av Fred og Frihet vil ha mye stoff fra kongressen. I skrivende stund vet vi at det er fire kandidater til presidentvervet, slik at valget regner til å bli spennende.

Ingeborg Brynes som arbeider for UNESCO, skal holde foredrag på kongressen. Liss Schanke og Edel Havin Beukes er meldt på fra IKFF. Liss skal holde foredrag om "Democratic Control and Good Governance" (folkets kontroll over styresmaktene) og Edel skal delta med forebredte innlegg på en 3-dagers workshop om militærisme, miljø og utvikling ved siden av de plikter hun har som medlem. IKFF har ikke fått reisesesterte fra Utenriksdepartementet. Karl Løchen som skulle ha medansvar for en nordisk workshop om OSSE, venter med å bestemme seg til å reise til vi vet hvordan den økonomiske situasjonen blir. Fristen til påmelding var 1. mai.

Kornhaug, Norsk Fredssenter

Fra FN

Pga liten påmelding måtte det planlagte rådsmøte på Kornhaug 1. mars 1998 utsettes. Det ble isteden avholdt i Oslo 25. mars.

Årsberetningen var like imponerende lesning som i fjor.

Fredssenteret feirer i 1998 10-årsjubileum og planlegger et seminar i forbindelse med jubileet. Senteret deltar også i Samarbeids-gruppen for FNs tiår for menneskerettighetsundervisning som planlegger en større festival «Dugnad 98» i desember 1998.

Arkivet på Kornhaug omfatter nå 30 arkiver. Helle Brabrand har fortsatt sitt frivillige arbeid med å ordne arkivene. Arkivet til Ursula Jordfald er nå skilt ut fra Johanne Reutz Gjermoe-arkivet. Else Skjønberg har arbeidet en god del i arkivene i forbindelse med utredningsprosjektet «Kvinner fredsbevegelse 1997 - 1998».

Senteret har i 1997 arbeidet for å utvikle kompetanse og kurs i konfliktløsning og menneskerettigheter og har samarbeidet bl.a. med Amnesty International og Lærere for Fred.

I samarbeid med Narvik Fredssenter og Senter for Konflikthåndtering utarbeidet Fredssenteret i 1997 en detaljert prosjektskisse for utvikling av kursmoduler i menneskerettigheter, konfliktløsning og friluftsliv beregnet på sivile tjenestepliktige. Søknad og prosjektskisse er sendt til Justisdepartementet, og de venter på positiv tilbakemelding.

Fredssenteret har i løpet av 1997 tatt initiativ til et samarbeid med Høgskolen

i Oslo og UNESCO-kommisjonen i Norge om å utvikle metode og innhold i menneskerettighetsundervisningen. Lærerstuderenter vil ha som prosjektarbeid å planlegge og gjennomføre et ukeshopphold for en skoleklasse på Kornhaug med tema fred og menneskerettigheter.

Fredsarbeid for Tsjetsjenia og Kaukasus og samarbeid med organisasjoner i Tsjetsjenia som jobber for fred og menneskerettigheter, fortsetter. Daglig leder har besøkt landet flere ganger, og senteret samarbeider også med norske organisasjoner for å yte hjelp. Det er også arrangert seminarer om Kaukasusområdet.

Senteret har sendt ca. 4000 engelske lærebøker til Kovrov i Russland.

Også i 1997 arrangertes en busstur til Hviterussland. Formålet med turen var å gi humanitærhjelp til Tsjernobylbarn i Minsk.

Daglig leder har holdt mange foredrag og informert om Fredssenteret og dets virksomhet.

I tillegg er det holdt en rekke seminarer, bl.a. et om Fredsbyggende arbeid i Europa.

Mye mer kunne nevnes, men det som er nevnt, gir et inntrykk av den store aktiviteten på Kornhaug Norsk Fredssenter

Det er all grunn til å ta hatten av for innsatsen.

Kari Luchen

Kritisk til Afghanistan-bistand

FN har nå utarbeidet anbefalinger om integrering av kvinne- og kjønnspektivet i bistanden fra det internasjonale giversamfunnet til Afghanistan. Anbefalingene er en del av rapporten til en undersøkelseskommisjon - Gender Mission - som besøkte Afghanistan og Pakistan i november i fjor.

FN-rapporten som ble offentliggjort i slutten av januar, konkluderer med at behov for hjelp til Afghanistan er stort, men at en bistandspolitikk som ekskluderer kvinner fra å delta i og nyte godt av hjelpen ikke bare er brudd på internasjonale menneskerettighetsstandarder, men "på det mest alvorlige kompromitterer effekten av hjelpen".

I rapporten fastslår kommisjonen at det kreves en betydelig omlegging av praksisen til de forskjellige FN-organisasjonene i Afghanistan. En konsekvent kjønnsesifikk politikk for arbeidet i Afghanistan må settes i verk innenfor en streng tidsramme under ledelse av stedlige representanter, anbefaler kommisjonen. Den fant at kvinner i Afghanistan i dag er fratatt de mest grunnleggende rettighetene i de 16 hovedartiklene i FNs kvinnekonvensjon.

Minehåp

Kampen mot landminene er ikke tapt. I følge en ny FN-rapport er det håp om at landminer som er lagt ut i krigsområdet kan ryddes vekk i løpet av noen år, og ikke tiår som en tidligere har gått ut i fra. Rapporten omfatter en ny studie fra FNs mineprogram i Afghanistan, Angola, Kambodsja og Mosambik.

Med nok ressurser kan sjøl de mest vanskelige områdene hjelpes. I Afghanistan regner en med å rydde de høyest prioriterte minefeltene i løpet av de neste to årene.

Rapporten viser at kunnskapen om mineproblemet har økt merkbart siden FN først startet den humanitære minekompanjen i Afghanistan. I dag er 3000 personer engasjert i minerydding av FN-støttede ikke-statlige organisasjoner i Afghanistan. Med godt organisert ekstern hjelp kan slike program bli svært levedyktige, i følge studien.

Ny strategi mot fattigdom

En ny rapport fra Verdensbanken, "Poverty Reduction and the World Bank", legger bl.a. vekt på å trekke grupper av mennesker som er sosialt ekskludert i samfunnet inn i varmen. Verdensbanken understreker nødvendigheten av å minske gapet mellom fattig og rik, og foreslår bedre overvåking, vurdering og inkludering av lavinntektsgrupper som mottar hjelp via bankens prosjekter.

Til tross for enorm innsats for å redusere verdens fattigdom de siste førti år, har fortsatt 1,3 milliarder mennesker mindre enn en dollar dagen å leve for. Nesten 3 milliarder mennesker har mindre enn 2 dollar dagen. Det er først og fremst i Øst-Europa og Sentral-Asia tallet på fattige øker. Også i Afrika sør for Sahara holder fattigdomstallene seg fortsatt høye.

Forsvarets langtidsplaner, budsjett og praksis

Teknisk Ukeblad hadde i sitt marsnummer en artikkel, skrevet av forsker Ståle Ulriksen ved NUPI om Det Norske forsvarrets langtidsplaner.

Langtidsplanenes hovedtrekk er stort sett sammenfattet med tidligere planer - et totalforsvar med fortsatt verneplikt. Det legges bl.a. vekt på militær tilstedeværelse og synlighet, evnen til militært samvirke med allierte og deltakelse i internasjonale styrkestrukturer og operasjoner.

Budsjettet i de to første år skal ligge på samme nivå som i 1997, 23,8 milliarder kroner, de to siste år en realvekst på 0,5 prosent årlig. Forsvaret har imidlertid investeringsplaner som delvis er holdt utenfor det ordinære budsjettet: 6 fregatter (12 mrd), oppgradering av Hauk-klassten MTB, utvikling av ny MTB-type og nytt sjømissil, Kampfly til erstatning for tapte F-16-fly, samt for utfasede F 5. Enhets- og stridshelikoptre vurderes også anskaffet.

Ulriksen hevder at forsvarsledelsen lider av «9.-april-syndromet» og planlegger som om Norge vil komme opp i samme situasjon som dengang. «Norge driver fortsatt med å telle geværer, og Forsvaret ser på størrelsen av hæren som symbol på vår forsvarsevne. Det virkelig problematiske er at Forsvaret så å si ikke har tenkt på hvilken rolle moderne teknologi, spesielt informasjonsteknologi, vil spille i fremtidens stridshandlinger», sier han.

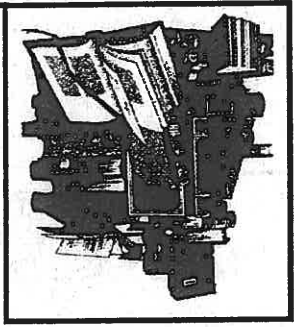
Forsvarssjef Arne Solli er uenig og viser til at under de store fellesøvelsene i Nord-Norge var praktisk talt alt av Gulf-krigens utstyr - og i tillegg noe enda mer moderne - i bruk.

«Praktisk talt alt», hva betyr det? Vi har ikke glemt hvilke fatale helsemessige konsekvenser våpen som ble benyttet under Gulfkrigen, fikk for både soldater og deres barn som ble unnfanget etter Gulfkrigen. Informasjon om våpen med URAN 238 er benyttet tror jeg ikke forsvaret kommer til å gi. Jeg antar at soldatene som deltok i Fellesøvelsene, bare må vente og se om helsen holder.

Kari Luchen

ANMELDELSER

BOK

Handvåpen har blitt en slags myntenhet.

Jacklyn Cook

strømmen uten å begrense produksjonen er som å stoppe Vannstrømmen fra en slang ved å holde foruten, skriver Renner. Bedre tilgang til data er et nødvendig første skritt. Det er behov for å trappe opp det internasjonale samarbeidet f.eks. ved å etablere felles databaser med kjente eller antatte våpenhandlere og ulovlige mottakere. Fredsprisvinner Oscar Arias har satt i gang en kampanje for en global kodeks som IKRF bør støtte. Nøkelen til endring, slutter Renner, er at almenheten får øynene opp. Han appellerer til de ikke-statlige organisasjoner som en viktig pådriver i ikke-spredning av håndvåpen.

Nadeløst oppgjør med islamismen.
Khalida Messaoudi i samtale med Schema.

«En opprøst kvinne fra Algerie»
Pax Forlag

Boken er formet som en stram og velredigert samtale, ført i penne av den algeriskfødte, franske redaktøren, Elisabeth Schema. Messaoudi er 40 år, fire år eldre enn Algeries uavhengighet fra Frankrike i 1962. Beretningen om hennes liv og standhaftige kamp frem til 1995 er også en politisk analyse av Algeries blodige utvikling mot et voldsregime, et totalitært system begrunnet ut fra religionen. Messaoudis samfunnsideal er en konfeksjonsløs, egalitær republikk. Hun er menneskerettighetsforkjemper og en av frontfigurene i Algeries nye kvinnebevegelse. «Kvinneledersjonen er viktigere enn alle andre bestanddeler i min identitet», sier hun. Hun var blant de første som engasjerte seg mot «sjofelhetens lov», og som umyndliggjør kvinnene på alle livets områder. Gjennom denne fundamentalistiske

I kapittel 8 i årets Worldwatch-rapport skriver Michael Renner om spredningen og resirkuleringen av håndvåpen. Det fins ingen internasjonale avtaler eller standarder når det gjelder produksjon, omsetning eller besittelse av lette våpen. Med en jevn strøm av slike fra en produksjon som uten begrensning spyr ut titalls millioner håndvåpen hvert år, fortsetter verdens arsenaler å øke. Hundrevis av millioner relativt billige, slitesterke våpen som er enkle å bruke, er anvendt i de fleste konflikter i samtiden og har forårsaket 90% av alle dødsfall. Små skytevåpen er solide, noe som gjør det mulig å resirkulere dem fra en konflikt til en annen og til en tredje.

Selv barn kan læres opp til å bruke dem. Det fins i dag anslagsvis en kvart million barnesolider, og barn under 18 år er og var blant de stridende i 33 pågående eller nylig avsluttede konflikter. Det svarte våpenmarkedet har økt voldsomt de siste årene, og ulovlige transaksjoner florerer. Lette våpen til en verdi av 3 milliarder dollar føres trolig over landegrensene hvert år. Å skaffe seg våpen er så lett som å handle eppler på togene, uttaler en politiker på Filippinene. Mosambik med en befolkning på 17 mill. har flere håndvåpen enn innbyggere, ifølge en leder for forsvarsstykene der. I Angola har 90% av befolkningen skytevåpen. I USA hvor skytevåpen er blitt et fritidssymbol, blir det skutt og drept flere mennesker i en typisk uke enn i hele Vest-Europa i løpet av et år.

Det meste av den internasjonale våpenhandelen skjer som direkte overføring fra regjering til regjering. Erobring av våpen, plyndring av militære depoter og ulovlig salg øker våpenstrømmen. «Ta våpenene ut av sirkulasjon» er utfordringen. Men å begrense våpen-

loven er staten, ifølge Messaoudi ansvarlig for den strukturelle kvantitative som preger de algeriske samfunnet. Hun var lektor i matematikk bakgrunn som har gitt henne økt uttrykk tanker presist og strømt. «Det verste slaget for meg» blir fratatt mitt arbeid», sier hun min tilsvarende var alt bygd opp rundt undervisningen. Da jeg startet arbeid, var det som om jeg hadde noen rygggrad lengere». Islamiseringen av skolen opplevde hun fra innsiden. Skolen ble en gelsken kaller hun en forherdelse i dressur. Innholdet i fagene ble i logisert og islamisert, og historifalskning var oftere regelen enn unntagelsen. Hun er muslim, men nekter med stør. Hun forfekter en perslig gudsforsdåelse. Det konfesjonelle samfunn er ingen trussel mot opp. Han appellerer til de ikke-statlige organisasjoner som en viktig pådriver i ikke-spredning av håndvåpen.

Messaoudi avviser teorien om voldsspiraler som har resultert i 000 drapsoffer, startet da myndighetene avvysste annen valgomgang seks år siden. Terroren begynte fordi lederne svikter, hevder hun forbindelse med annuleringen av valg, stiller hun følgende instruksjonsspørsmål: «Når man vet i livsfarlig et fascistisk parti er, har man da rett og plikt til å sperre veien for det, uansett hvor stor slutning det har? Ja eller nei?» Under valgkampen fordømte islamistene hver demokrasiforandring som opphavsårsaken til et teokratisk diktatur. Hun kunne valgt å forlate landet. Det er ikke min stil, sier hun. Samtale boken gir, er konkret, pers og opplysende.

Elise Hubert

IKFF

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo
Besøksadresse:
Kvinnehuset
Holtsgr. 1, 0473 Oslo

Postgirokonto: 0813.516.8158

Telefon: 22 38 51 63
Telefax: 22 38 51 63
Telefontid: Mandag og torsdag
kl. 8.30 - 12.00

Kasserer: Ingeborg Haugen,
Hogstveien 36, 2006 Løvenstad
Tlf.: 67 90 11 03

Landsleder: Kari Engelsgaard,
Kari Løchen, Mari Holmboe Ruge.
Adresse IKFF-kontoret.

Representant i det Internasjonale
hovedstyret:
Edel Havin Beukes, Løvenskioldsvei 12,
1342 Jar. Tlf. og faks: 67 53 13 00

IKFF-avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Eva Fidjestøl
Nils Langhellesvei 82,
5033 Fyllingsdalen
Tlf. 55 16 15 62
Jobb: 55 58 58 54

Drammen: Toril Rygh
Lensmannsstien,
3050 Konnerud
Tlf. 32 88 49 19

Eidsvoll: Dagny Skauge
Hagalykja 41,
2080 Eidsvoll
Tlf. 63 96 44 58

Finnmark:
Astrid Larsson Kalvemo
9730 Karasjok
Tlf.: 78 46 71 84

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A,
1600 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad:
Margit Furholt Eikenes
Skaregrømsvn. 3,
4890 Grimstad
Tlf. 37 04 04 56

Hamar: Anna Sveberg Eggen
Orion 39,
2300 Hamar
Tlf. 62 52 55 77

Nordland fylke: Eva Braseth
Reinslettveien 41,
8000 Bodø
Tlf. 75 58 13 19

Oslo og Omland: Kerstin Bugge
Gøteborggt. 1,
0566 Oslo
Tlf. 22 38 52 76
og
Helga Syvrist
Tåsenveien 77
0873 Oslo

Røros: Åse Berg
7482 Glåmos
Tlf.: 72 41 46 31

Sandefjord: Tulle Elster
Bentserødvn. 95,
3200 Sandefjord
Tlf. 33 47 38 75

Sandnes: Berit Oldeide
Christiesgt. 20, 4300 Sandnes
Tlf.: 51 66 31 67

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsenstgt. 12 B,
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83 og

Kjersti Knutsen
Blåtoppvn. 12 A,
4017 Stavanger
Tlf.: 51 58 74 04

Troms fylke:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6,
9220 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Trondheim: Ingeborg Skjåk Bræk
Overlege Kindtsgt. 3,
7016 Trondheim
Tlf. 73 94 06 08

Tønsberg: Bjørg Berg
Mårvn. 7,
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update
utgis i Geneve,
adr.: WILPF, 1 rue de Varembe,
1211 Geneve, Switzerland
Pris: Kr. 120,- pr. år

- BESTILLINGSKUPONG -

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)
Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem abonnent på Fred og Frihet

Medlemmer: kr. 200,- inkl. bladet

Abonnement på Fred og Frihet: kr. 150,-

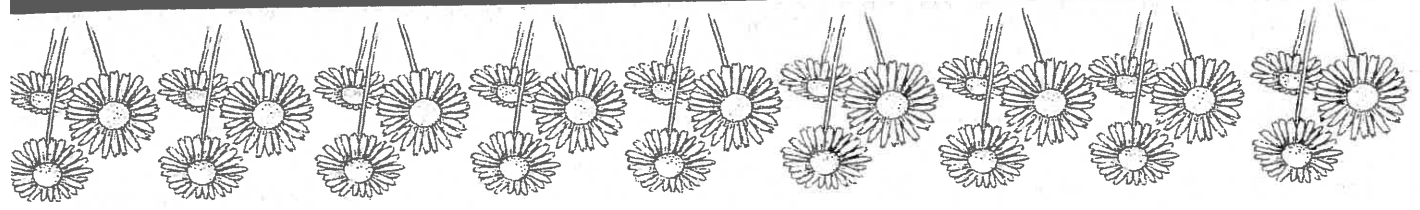
Pensjonist / ungdom: kr. 150,- inkl. bladet

Postgiro nr. 0813 5168 158

Navn:

Adresse:

Postnr./Sted:

Når du er 90, hvis innhøstere kommer, send ham vekst med roset :
Fra 70 til 80 står den i fullt flor.
Mellom 50 og 60 er livet som en blomsterknopp.

Lite kjøtt
lite salt
lite sukker
lite mat
fa bekymringer
lite sinne
lite bilkjøring

Ti bud for et langt liv
av Soen Ozeki, Kyoto

Kvinneligamedlemmer holder seg spreke og andstriske så utrolig lenge.
Kanskje er det disse ti budene fra den japanske vismannen
som er deres oppskrift?
Skjønt jeg savner noe om hjernetrim,
sier Kari Løchen

JAPANSKE VISDOMSORD

C-post
Blad i postabonnement
Returadresse:
IKFF
Postboks 8810 Youngstorget
0028 Oslo